

Latviešu pirmās nacionālās atmodas kustība. J.Alunāns

1. uzdevums. Atbildiet uz jautājumiem!

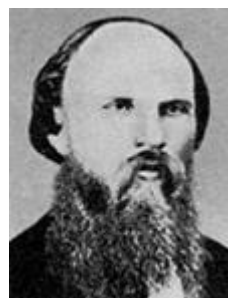
1.1.Kāpēc 19. gs. 50. - 60. gados radās latviešu pirmās nacionālās atmodas kustība?

1.2.Kad notika otrā un trešā atmoda?

2. uzdevums. Pabeidziet iesāktos teikumus!

2.1.Jaunlatviešu kustība ir

2.2.Jaunlatviešu kustības galvenie pārstāvji ir

a)

b)

c)

d)

e)

2.3.Jaunlatviešu kustības mērķi ir

a) _____

b) _____

- c) _____
- d) _____
- e) _____
- f) _____

3. uzdevums. Ierakstiet izlaistos vārdus!

- 3.1. Juris Alunāns ir latviešu "teātra tēva" _____ tēvabrālis.
- 3.2. 1855. gadā viņš devās uz _____ universitāti studēt medicīnu, vēlāk vēsturi un tautsaimniecību.
- 3.3. 1856. gadā iznāca Jura Alunāna dzejoļu krājums _____ .
- 3.4. Juris Alunāns bija viens no aktīvākajiem Anša Leitāna vadītā laikraksta _____ darbiniekiem.
- 3.5. 1862. gadā viņš kopā ar K. Valdemāru nodibināja pirmo progresīvo latviešu laikrakstu "Pēterburgas Avīzes", bija laikraksta pirmais _____.
- 3.6. Tērbatā Juris Alunāns izdeva _____ "Sēta, daba, pasaule" (1–3, 1859–1860).
- 3.7. No 1864. gada sākuma Jura Alunāna dzeju un rakstus bija aizliegts publicēt, tos viņa brālis _____ izdeva tikai pēc autora nāves.
- 3.8. Skolas gados viņš sacerējis dzejoļus klasiskajos pantmēros _____ valodā.
- 3.9. Juris Alunāns pratis _____ svešvalodas.
- 3.10. Viņš ir uzskatāms par _____ pamatlicēju.

4. uzdevums. Atbildiet uz jautājumiem!

- 4.1. Kāds nolūks bija Jurim Alunānam, "Dziesmiņas" pārtulkot?

- 4.2. Kāds ir viņa dzejas vadmotīvs?

4.3. Raksturojiet motīvus dzejoļos “Soneta” un “Vācinātājiem”!

Soneta

Nu zobins man uz lielu karu trinams
Ar tiem, kas latvju valodu vēl maisa,
Tur “ä, ö, ü, th” un citu kaisa,
Kas vientiesīgām latvīm nava minams.

Bez tam jums, lieliem vīriem, darīts
zināms,
Lai vārdiem, kas bez astes, asti taisa
Vēl klāt un “s” lai vairāk nenoraisa,
Jo citādi man tagad karš ir vinnams.

Bet, ja kāds, nenoprazdams šādu lietu,
Ar pliku zobinu man virsū ietu
Un gribētu man' šķelt kā sīku graudu:

Lai nāk! es, droši palikdams uz vietu,
Tam aplamniekam vēl tik reizi draudu,
Ja nenorimstas, dzīvību tam zaudu.

Vācinātājiem

Uz kuriem jūs, latvieši, nu skreita,
Ka tagad nepaklausiet vairs neviena,
It kā jums citur austu zelta diena?
Nostājieties, atpūšieties, tad eita!

Jums pašiem mājās slavējama meita,
Ko allaž turēdami labā cienā,
Jūs dzīvosiet pie medus un pie piena,
Lai viņai arī nava lepna kleita.

Bet jūs pēc vācu valodas nu leciat,
No pašu mukdami, kā viņa kostu,
Jūs spožumam kā bērni pakaļ teciet.

Jūs, savu sviezdami tik aplam nostu,
Ne mantību, ne godu neiepreciet,
Bet tikai pazušanu vien un postu.

5. uzdevums. Nosakiet, kuras panta formas izmantotas Jura Alunāna dzejoļos “Pavasara atnāciens” un “Rīts”! Kas raksturīgs šīm panta formām?

Pavasara atnāciens

Voi atkal še, tu ziedu laiks?
Lūk, mežus, laukus grezno plaukums!
Lūk, visas malas pilda jaukums!
Voi atkal še, tu ziedu laiks?
Tā, tevīm atnākot, man krūtīs
Gan mīlestības priekus sūtīs?
Voi atkal še, tu ziedu laiks?

Rīts

Blāzmas klēpī saule riet it klusa,
Riet, un jauki rožaini tai stari
Spīd ar brangumu, ka kokiem zari,
Lankām puķes mirdz tik svētā dusā.

Pirms vēl rasa nost no zemes susa,
Gavilējot ceļas putnu bari
Un tad, sveicot rītu, dzied par vari
Mēlēm, kas vairs slavēt nepiekusa.

Vēji remdeni no austriem vēda;
Visa radība nu jūkstās, smaida,
Jo tai zuduse ikkatra bēda.

Latvieši, uz jums ar rīts jav gaida;
Dziedātāji jūsu starpā modās,
Un ir prātnieki pie jums nu rodas.

“Pavasara atnāciens” _____

“Rīts” _____

6. uzdevums. Juris Alunāns ir atdzejojis un lokalizējis mākslinieciski augstvērtīgus dzejoļus. Atrodiet autora vārdam atbilstošo dzejoļa nosaukumu!

F.Čelakovskis
H.Heine
Horācijs
J.V.Gēte
M.Ļermontovs

Meža tēvs
Laura
Maija
Nevis slinkojot un pūstot
Kazaka dziesma pie šūpoļa